

самостійно здобувати знання, удосконалювати операціональний компонент майбутньої педагогічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Куликова Л.И. Проблемы саморазвития личности. – Хабаровск. ХГПУ, 1997. – 315 с.
2. Маралов В.Г. Основы самопознания и саморазвития. – М. : Издательский центр «Академия». 2002. – 256 с.

Шкабаріна М.А.

аспірант,

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука*

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Сучасна вища освіта України стоїть на шляху вдосконалення усталених психолого-педагогічних цінностей. Для підготовки майбутніх висококваліфікованих кадрів висувуються нові критерії, які відповідали б новітнім умовам та запитам життя. Відповідно до закону України «Про вищу освіту» (2014) [1] система вищої освіти має на меті підготовку фахівців, які здатні творчо мислити, прагнути до постійного самовдосконалення та самореалізації, задля інноваційного розвитку країни, забезпечення потреб суспільства. В умовах сучасної системи освіти під час підготовки майбутніх педагогів особливої уваги набуває формування педагогічної креативності, як основи ефективної діяльності майбутнього вчителя. Згідно до плану заходів з реалізації Концепції державної інноваційної політики на 2015–2019 роки [4] та положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (2000) [5] система освіти України спрямовує реформування освітнього процесу інноваційними технологіями для поліпшення результатів освітньої діяльності. Тому в світі сучасних подій особливо актуальною є проблема розвитку креативності майбутніх учителів із застосуванням інноваційних технологій у навчально-виховному процесі.

Природа та сутність творчості як процесу завжди привертала увагу філософів, митців та дослідників. В науковій літературі поняття творчості має декілька аспектів вивчення. Питанням креативності у психології займались: Д. Б. Богоявленська, Р. В. Белоусова, Т. А. Баришева, Я. А. Пономарьов, О. М. Грек, та ін. Психолого-педагогічний аспект даної проблеми висвітлювали: Н. Ф. Вишнякова, В. А. Семиченко, Н. Ю. Малій, В. Л. Антонішина та ін. Досліджували педагогічну креативність у своїх наукових розвідках такі науковці: І. А. Зязюн, Т. А. Остафійчук, Є. Є. Щербакова, А. В. Хуторський, С. О. Сисоева, В. А. Кан-Калік та ін. Теорію та методику впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес вивчали А. В. Хуторський, В. А. Сластьонін, І. М. Дичківська, К. О. Баханов, М. В. Кларін та інші.

Метою статті є теоретичний аналіз проблеми формування педагогічної креативності засобами інноваційного навчання.

Проблема особистісних якостей педагога завжди викликала багато дискусій, оскільки саме від вчителя залежить виховання майбутніх громадян. На сучасному етапі розвитку педагогічної думки науковці вважають, що однією з найважливіших

питань підготовки майбутнього вчителя є розвиток його педагогічної креативності [2; 3; 7]. Проблемою педагогічної творчості є її об'єкт – жива людина, наприклад школяр. Це створює абсолютно неповторну ситуацію, якої немає в інших видах творчості [2, с. 7].

Педагогічна творчість – це категорія педагогіки творчості, вона визначається як особистісно орієнтована розвивальна взаємодія суб'єктів навчально-виховного процесу (вчителя і учня), зумовлена специфікою психолого-педагогічних взаємовідносин між ними і спрямована на формування творчої особистості учня і підвищення рівня творчої педагогічної діяльності вчителя [7, с. 359]. Ознаками педагогічної креативності є: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-перетворюючий стиль мислення;

розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинуте уявлення; специфічні особистісні якості (любов до дітей, безкорисливість, сміливість, готовність до розумного ризику в професійній діяльності, цілеспрямованість, наполегливість, ентузіазм); специфічні мотиви (необхідність реалізувати своє «Я», бажання бути визнаним, творчий інтерес, захопленість творчим процесом, своєю працею, прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах своєї педагогічної праці); комунікативні здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури [6, с. 99]. Виділяємо такі критерії творчої педагогічної діяльності вчителя, які за своєю сутністю є індивідуально-творчими і характеризують творчу педагогічну діяльність вчителя як творчий процес: розробка принципово нових підходів до навчання, виховання і розвитку учнів;

раціоналізація та модернізація змісту, форм, методів та засобів навчально-виховного процесу у світлі реформування освіти, зокрема з метою розвитку творчих можливостей учнів, їх талантів та обдарованості; комплексне і варіантне використання в професійній діяльності всієї сукупності теоретичних знань і практичних навичок; бачення нової проблеми у зовнішній знайомій ситуації, знаходження варіантних шляхів її вирішення; застосування науково-доказового вибору дій у конкретній педагогічній ситуації; проведення систематичного самоаналізу професійної діяльності, науково-дослідницької роботи з творчого узагальнення власного досвіду та досвіду своїх колег; володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю учнів з метою розвитку їх творчих можливостей; реалізація на практиці принципів педагогіки співробітництва; прояв гнучкості при виборі оптимального управлінського рішення у нестандартних (особливо конфліктних) ситуаціях; оригінальне конструювання навчально-виховного процесу [6, с. 100].

Педагогічна креативність обумовлена творчим потенціалом педагога, що формується на основі накопиченого соціального досвіду, психолого-педагогічних і предметних знань, нових ідей, умінь і навичок, що дозволяють знаходити і застосовувати оригінальні рішення, новаторські форми і методи, удосконалюючи виконання своїх професійних функцій. У сфері особистості педагогічна креативність проявляється як самореалізація педагога та студента на основі усвідомлення себе творчою індивідуальністю, як визначення індивідуальних шляхів свого професійного зростання та побудова програми самовдосконалення. Педагогічна креативність визначається як певна психічна та соціальна готовність особистості, що дозволяє змінити ситуацію так, що педагог і той, кого навчають можуть ефективно взаємодіяти в спільній діяльності, досягти взаєморозуміння, зменшити непорозуміння, ліквідувати конфлікти. Педагогічна креативність передбачає у педагога наявність високого рівня компетентності в міжособистісному сприйнятті, міжособистісної комунікації, міжособистісній взаємодії [8, с. 16–21].

На сьогоднішній день актуальним є впровадження інноваційних технологій навчання, адже вони відповідають запитам сучасного суспільства та можуть підготувати майбутнього педагога відповідно до новітніх здобутків педагогіки. О. О. Левченко зазначає, що для розробки оригінальних ідей чи інноваційних педагогічних технологій сам педагог має бути не тільки креативним, а ще й володіти спеціальними здібностями – бачити в освітньому середовищі креативних учнів [3]. Ми вважаємо, що розвиток креативності майбутнього вчителя можливий завдяки використанню під час його підготовки інноваційних технологій, що включають у себе креативний компонент, а також креативність викладача вузу. Таким чином, цей процес є взаємопов'язаним та має ієрархічну будову «викладач – учитель – учень».

Впроваджуючи інноваційну освіту і інформаційні технології в сучасний освітній процес ми маємо дійти змін формування у майбутніх

педагогів – інноваційного (креативного) типу мислення. Одним з головних принципів викладачів у ХХІ столітті має бути принцип заохочення креативності [3].

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що розвиток педагогічної креативності є актуальною проблемою вищої освіти. Інноваційна освіта передбачає виховання всебічно розвиненої особистості, яка може швидко вирішувати поставлені завдання та креативно мислити. Тому підготовка майбутнього вчителя інноваційними технологіями допоможе забезпечити якісне засвоєння теоретичного матеріалу під час навчально-виховного процесу, виробити професійні навички, розвинути креативну складову майбутньої педагогічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Кан-Калик В.А. Педагогическое творчество. / В.А. Кан-Калик, Н.Д. Никандров. – М. : Педагогика, 1990. – 144 с.
3. Левченко О.О. Інноваційна освіта та креативна педагогіка : розвиток креативної особистості в умовах інформаційно-комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / О.О. Левченко. Електронний збірник наукових праць ЗОППО. – Запоріжжя, 2013. – Випуск № 2 (12). / Режим доступу : <https://docs.google.com/file/d/0B7H6Ud3p46OIVmhtM1pEQmhEV1E/edit>.
4. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015–2019 роки від 4 червня 2015 р. № 575-р [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/575-2015-%D1%80>.
5. Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності від 07.11.2000 р. № 522 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>.
6. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості : підручник. / С.О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
7. Сисоєва С.О. Психологія та педагогіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. / С.О. Сисоєва, Т.Б. Поясок. – К. : Міленіум, 2005. – 520 с.
8. Щербакова Е.Е. Педагогическая креативность как фактор профессионального развития студентов : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Е.Е. Щербакова. – Чебоксары, 2006. – 40 с.